

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy órára . . . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

kiadóhivatal mérsékelt aron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér. —

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A helyzet bonyolódik.

Tisza a nemzetre appellál.

Budapest, decz. 16. A szabadelvű párt tegnap este bizalmas értekezletet tartott, amelyen Tisza István gróf miniszterelnök kijelentette, hogy ha az ellenzék a képviselőház megalakulását megakadályozza, a nemzetre való appellálás a legrövidebb időn belül be fog következni.

Az ellenzék a végletekig küzd.

Budapest, decz. 16. Tegnap este a szövetkezett ellenzék végrehajtóbizottsága ülést tartott, melyen elhatározták a végletekig való technikai obstrukciót és az erőszakot arra az esetre, ha provokációk történnének.

Az obstrukció szervezésére külön bizottságot küldtek ki, melynek tagjai között van Batthyány Tivadar gróf, Fiume volt képviselője, Jusch Gyula, Holló Lajos, Rakovszky István, Tóth János, Kubik Béla, Lesskay Gyula, Polonyi Géza és Hock János.

Mint ahogy az ellenzék teljes győzelmet aratott a képviselőház elnökével szemben, kinek egyelőre el kellett állania az üléseken való elnökléstől, elhatározták, hogy a szövetkezett ellenzék addig nem

nyugszik, míg az ideiglenes házszabály-módosítást, a lex Danielt, melyet a november 18-diki ülésen törvénytelenül megszavaztak, vissza nem vonják és míg Tisza meg nem bukik.

Tiszának nem adnak indemnitást.

Budapest, decz. 16. Az ellenzék ma délelőtt az úipárt helyiségében értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy Tisza István grófnak még a választásokra sem adnak indemnitást.

Apponyi gróf a lex Daniel ellen.

Budapest, decz. 16. A Budapesti Hírlap mai számában Apponyi Albert gróf levelet tesz közzé, amelyben rámutat arra, hogy Tisza István gróf miniszterelnök tegnapi beszédében többek közt azt mondta, hogy azok a képviselők, akik a lex Daniel alatt hozott törvények érvényességét vitatják és biztatják a polgárokat, hogy ily törvénynek engedelmeskedni nem tartoznak, lépjenek elő nemcsak a képviselőházban, hanem olyan helyen is, ahol őket az immunitás nem védi. Mint ahogy ez a kijelentés reája is vonatkozik, mindenekelőtt megállapítja, hogy ő ezt az álláspontot már máshol is kifejtette és ezentúl is minden adandó alkalmal ki fogja fejteni. Felhívja erre az ügyesség figyelmét, hogy az eljárást in-

ditson ellene, ha ezt megokoltnak tartja. Másodszor kijelenti itt is, hogy a lex Daniel alatt hozott képviselőházi határozatokat semmisnek tartja, azokból még a főrendiház hozzájárulása és a király szentesítése által sem lesz törvény és azoknak engedelmeskedni senki sem tartozik. Harmadszor pedig kijelenti azt is, hogy ezeket a sajtóban és nyilvános gyűléseken ismételtén fogja hirdetni, hogy a kérdés kifelé praktikussá ne váljon, azaz a képviselőház a lex Daniel alatt határozatokat ne hozhasson.

Abaffy afférje.

Budapest, decz. 16. Az Abaffy Ödön és Kaas Ivor báró, Zichy Aladár gróf és Rakovszky István közt fölmerült affért békés uton elintézték.

Tisza Bécsbe megy.

Budapest, decz. 16. Tisza István gróf miniszterelnök ma este Bécsbe utazik.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 16. A képviselőház mai ülésén Feilitzsch Artur báró elnökölt. Ugy a kormánypárt, mint az ellenzék majdnem teljes számban megjelent. A karzatok zsufolva voltak hallgató közönséggel.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Rakovszky István a házszabályokhoz szólva, élesen támadja Tiszát.

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

A kérés.

Irta: Custa Dolf.

Kicsiny, művésziesen berendezett boudoir. A falakon számtalan koszorúsálg, amelyeken aranyos betűk olvashatók: „A nagy művésznőnek”, „Kedvencünknek”, „A legnagyobb Magdának” stb. — A sarokbeli női íróasztalon Duse arcsképe. Ez asztalka előtt ül Lu, a híres színésznő. Karcu termetén bő, lágy szövetből készült, halványzöld színű pongyola. Szép, magas nő, nagy szemekkel es vörösbe fénylő hajjal. Az arca halvány, mint a művésznők arca nappal.

Közel hozzá egy karosszékekben ül Hélène kisasszony; kicsiny, barna, igen fiatal s egyszerűen öltözött leány. Szemmel látható az igyekezete, hogy foltozott czipőit és lyukas keztyűit elrejtse.

A magas, széles ablakon át a ködös novemberi nap szürkül a szobába.

Lu (feláll és Hélènehez lép): Itt van, kicsike az autogramm. (Fenyképet ad át).

Hélène (ülve marad): Köszönöm.

Lu (még mindig áll): Maga rajongani látszik a színházért...

— Igen.

— Gyakran megy az előadásokra?

— Igen.

Lu (türelmetlenül): Sok a dolgom most, estére nehéz szerepet kell játszanom.

Hélène (félénken): Igen...

Lu (belátja, hogy nem szabadulhat meg egykönnyen a látogatótól, tehát megadással leül): Milyen idős, azaz milyen fiatal ön, kisasszony?

— Tizenhét!

— Ah, milyen fiatal. milyen jó az...

— Oh, nem.

— Nem? No majd később, ha messze lesz ettől a kortól, érezni fogja.

— Ha az ember fiatal, senki sem veszi komolyan.

— Adjon halát istennek, hogy még nem ismeri az élet komolyságait.

Hélène (sóhajt és hallgat; arczocskáján nagy szomorúság tükröződik).

Lu (részvétellel): No, no, csak nem sir! Hát fáj valami?

Hélène (kicsordult könnyét törli.)

— Szent Isten! Talán boldogtalan is? Talán a szerelem?...

— Oh, nem.

Lu (a szegényes ruháskát nézi): Vagy talán segíthetnék önnek valamiben? Beszéljen, kisasszony, szívesen állok rendelkezésére valami csekélységgel...

Hélène (elpirul): Oh kisasszony! hová gondol...

Lu (örömmel): Akkor hát tudom már: színésznő akar lenni! ugy-e, kicsike? Színésznő akar lenni és nem engedik; ez bizony nekem is sok könyvet okozott valamikor...

Hélène (megvetéssel): Színésznő? Soha!

Lu (mulatságosnak tartja): Lám, hiszen ön ugy tesz, mintha az én pályám a tolvajlás után következne.

Hélène: Nem is sokkal jobb.

Lu (felpattan): No hallja, kisasszony!

Hélène (erélyesen): Nagyon jól tudom, mit beszélek s ennek bizonyossága az, hogy itt vagyok...

Lu (kiváncsi lesz): Ohó!

Hélène: Ne higgye, hogy azért a képért jöttem. (Hirtelen eltépi a képet és eldobja.) Ennyit törődöm a maga arczképevel... (könyözve), hanem azért jöttem, hogy könyörögve kérjek valamit öntől, kisasszony...

Lu: No hallja, maga furcsa módon kér s a leghelyesebb lesz, ha főlshólitom, hogy hagyjon el azonnal! (A másik szoba felé indul).

Hélène (könyörögve): Oh, maradjon, maradjon, mindent elkövettem arra nézve, hogy ön meghallgasson.

— Hát mit akar?

— Én... én Hélène Alten vagyok!

Lu (elsápad, pillanatig nem tud szólni, aztán halkán): Alten? — de...

Hélène: Engem ön nem ismer; csak két hete, hogy a nevelőintézetből hazajöttem — de én jól tudok mindent...

Lu (idegesen): Mit akar tőlem?

Hélène (felzokog): Adja vissza az atyámat!

— Mit keresi nálam a papáját? Én nem ismerem az ön papáját.

Tisza István gróf miniszterelnök azonnal felel. Visszautasítja azt a vádat, mintha ő nem nyíltan és egyenesen járt volna el. Kéri az ellenzékét, hogy ne akadályozza meg a képviselőház megalakulását. Indemnitást kér, de ha az ellenzék azt nem adja meg és eljárásával arra kényszeríti őt, hogy a képviselőházat feloszlassa és exlexben választasson, akkor ezért a felelősséget az ellenzékre hárítja. (Taps és éljenzés a jobboldalon, nagy zaj balról).

Kossuth Ferencz kijelenti, hogy az ellenzék az indemnitást minden más kormányának megadná, de ennek a kormánynak, amely a jogot és törvényt lábball tiporja, *semmi esetre sem fogja megadni.*

Bánffy Dezső báró szólásra emelkedik.

A jobboldal nagy zajongással fogadja, mire a baloldalon is lármá keletkezik, úgy hogy az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Az ülés újból megnyilván, Bánffy Dezső báró kijelenti, hogy az ellenzék nem engedi megalakulni a képviselőházat, az indemnitást a kormánynak nem adja meg s bátran és bizalomteljesen megy bele a választásokba.

Zichy Jenő gróf és Polonyi Géza hevesen támadják a kormányt.

Polonyi beszéde közben Rosenberg Gyula közbekiált:

— Bánffy fel akarta süggeszteni az alkotmányt!

Polonyi Géza beszéde után Rosenberg Gyula személyes kérdésben szólva, megmagyarázza előbbi közbeszólását. Annak idején őt Bánffynak egy bizalmas embere figyelmeztette, hogy Bánffy az alkotmányt felfüggeszteni készül. Szólt ezt elmondta Széll Kálmánnak és Tisza Istvánnak, akik aztán Bánffy tervét megakadályozták.

Bánffy Dezső báró személyes kérdésben szólva, kijelenti, hogy nem véde-

kezik ez ellen a vád ellen, amely nem komoly. Hivatkozik egykori miniszter társaira.

Tisza István gróf miniszterelnök kinyilatkoztatja, hogy igaz, hogy Rosenberg közölte vele ezt a dolgot, de ő ezt mosolylyal fogadta. Az azonban tény, hogy Bánffy fel akarta oszlatni a képviselőházat és exlexben akart újonczoztatni. Ez ellen ő memorandumban tiltakozott, sőt kijelentette Bánffynak, hogy ha ezt keresztülhajtja, akkor ellene fog fordulni. Bánffy ezt tudomásul vette. Következménye azonban a dolognak nem lett, mert más kormány jött a Bánffy-kormány helyébe.

Bánffy Dezső báró újra felszólal és szavait ezzel kezdi:

— Rossz hirmondója volt Rosenbergnek . . .

Rosenberg Gyula erre felugrik és oda kiáltja Bánffynak:

— Jeszenszky Sándor miniszteri tanácsos volt! (Általános mozgás.)

Bánffy Dezső báró azt feleli, hogy ő Jeszenszky Sándort nagyra becsülte, de Jeszenszky miniszteri tanácsos volt, nem pedig a kabinet tagja és így ilyen bizalmas dolgokról nem lehetett tudomása.

Kovács Pál néppárti jegyző a házszabályokhoz szól és kijelenti, hogy ő nem hallotta november 18-án a királyi kézirat felolvasását.

Ezután az elnök indítványozza, hogy a Ház hétfőn tartsa legközelebbi ülését, mert Tisza István gróf miniszterelnök ma este Bécsbe utazik.

A Ház ehhez hozzájárul.

Ezzel az ülés háromnegyed három órakor véget ért.

A Ház feloszlata küszöbön áll.

Budapest, decz. 16. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a képviselőház feloszlata küszöbön áll.

Az ön atya művész, bohém s ti jámbor filisztert akartatok belőle faragni . . . Mit akartok még tőle? most még tőlem is el-zakitanátok?

Hélène (kiegyenesedik): Hogy mit akarunk? hiszen kötelességei vannak mi irántunk atyánknak!

Lu (hevesen): Hát én irántam? én irántam? talán én is vagyok olyan ember, mint ti? — Legszebb éveimet áldoztam ennek az embernek; egész becsületemet, jó hírnevem, melálat az ön anyja őt a magáénak nevezhette s a világ szemében minden jogával élhet. Ha ő meghal, az ön anyja ott lehet a koporsója mellett; míg én köteles leszek rejtegetni a gyászomat. Ha karácsonykor a család együtt ünnepel, nekem egyedül kell ülnöm és sirva borulhatok a fiamra, akinek nincsen apja.

Hélène (halkan, meglepetten): A fia . . .

Lu (telkiált): Igen, a fiam — az ő gyermeke! a miénk! . . . Lássá, az én fájdalom is oly nagy, mint a maguké . . . sőt nagyobb, melyebb. Mert ő teljesen a maguké, mert az én számomra csak titokban, loppal hódithatom néhány órára . . . És ezt a néhány órát akarjátok tőlem elrabolni még? Ezt az alamizsnát, ezt a morzsáját a boldogságnak? . . . Soha! soha! érti? (Halkabban, sirva roskad össze): Nem tehetem, nem adhatom oda nektek! (A kerevetre omlik s az arcát eltakarva sir.)

Hélène (mélyen megrendülve lép hozzá s gyöngéden simogatja): Szegény, szegény! — (Amikor néhány percczel később távozik, a lépcsőn lehaladva ezt a mondatot sugják ajkai): Hát ilyen az élet!

A háboru.

Szent-Pétervár, decz. 16. A Birse-vija Vjedomoszti tudósítója jelenti Csifuból tegnapi kelettel: Azok, a kik Port Artur topografiai helyzetét jól ismerik, megerősítik azt a véleményt, hogy a helyőrség most kénytelen lesz Liaotiesánba vonulni vissza. Előbb azonban a japánoknak még nagy áldozatokat kell hozniok.

London, decz. 16. A Reuter-ügynökségnek Nogi tábornok seregénél levő tudósítója jelenti tegnapi kelettel: A 203 méter magas dombról a japánok Port Artur városát és egész kikötőjét dominálják. A város utcái ki vannak halva; a japán bombák a lakásokba hullanak. A nagy emberáldozat, melybe a domb elfoglalása került, az orosz hajóhad tökéletes megsemmisítésével bőven kompenzálva van. A japán flotta nemsokára vissza fog térni Japánba, tatarozás végett. A japánok fokozatosan nyomulnak előre a Galamb-öböl mentén a Tajangkan, lesian és An-csenian erődök felé.

Tokio, decz. 16. A harmadik hajóraj parancsnoka jelenti: Két torpedóflottilla tegnap hajnali 3 órakor erős havazás közben megtámadta a Szebasztopol és egy másik orosz hajót. A torpedónaszádok sértetlen állapotban tértek vissza, egy kivételével, melynek eddig nem akadtak nyomára. A nap beálltával megfigyelő állomásunk és hadihajóink jelezték, hogy a Szebasztopol hátulja három lányit sülyedt. Éjjel 6 torpedónaszád 11 órától 3-ig szakadatlan támadásokat intézett a Szebasztopol, az Otvasny ágyúszád és egy másik orosz hajó ellen. Részletek hiányoznak, de a megfigyelőállomás azt jelenti, hogy a Szebasztopol hátulja még mélyebbre sülyedt, úgy hogy a torpedóágyu csöve teljesen víz alatt van.

Dzsibuti, decz. 16. Az orosz hajóraj innen szerdán reggel elindult.

Szent-Pétervár, decz. 16. A fővárosi sajtó erélyesen sürgeti, hogy egy harmadik hajórajt küldjenek a szélső keletre. Klado kapitány kinyilatkoztatja, hogy szeptember kezdetén a balti-tengeri hajóraj elküldése még bizonytalan volt és hogy a hajóraj elment, az csak Rosdesztvenszkij tengernagy erélyének köszönhető. A Novoje Vremja azt írja, hogy deczember 3-án Szent-Pétervárott aláírták a harmadik hajóraj felszerelését elrendelő parancsot, de ez a parancs csak 6-án érkezett Kronstadtba.

Kinevezés.

Budapest, decz. 16. A hivatalos lap jelentése szerint a pénzügyminiszter Bacsáry István fiúmei vámsegédtsíztet vámtisztte és Fodor Géza kassai vámgyakornokot vámtisztte nevezte ki a fiúmei fővámhivatalhoz. Zorzi Antal fiúmei vámtisztte fővám-tisztte, Malatesti Antal fiúmei vámsegédtsíztet vámtisztte és Vukelich György fiúmei vámgyakornokot vámtisztte neveztek ki eddigi állomásukon való meghagyásuk mellett.

Hivatásának áldozata.

Budapest, decz. 16. Az Erzsébet-kórházban tegnap Kemény Ludovika ideg-

— Oh, kisasszony, én mindent tudok és rettenetesen szenvedek . . .

Lu (halkan): Ön is?

Hélène (a könnyeit feltörli): Nem tudom nézni, hogy szegény mama mennyit sir. Szegény mama! ő ott alszik az én szobámban s egész éjjel hallom, hogy sir; a párnái reggelre egészen nedvesek . . . Hallom, amint ébren van egész hajnalig, amíg ő haza jön . . . Könyörgöm, összetett kezekkel, irgalmazzon!

Lu (megindul): Szegény gyermek!

Hélène (naívan): Lássá, hiszen ön más férfit kereshet . . . de nekünk szükségünk van a papára. Gondolja meg, hat gyerek s mindegyik fiatalabb nálam. S olyan szűkben vagyunk a pénznek. Hiszen mama sokat dolgozik, nem is akar cselédet fogadni, mert a pénzre nekünk is szükségünk van. Hanem ez még édeskevés. A gyerekeknek ruhára kell, cipőre — és nincs. A papa mindenét magára költi! . . . Oh, én tudom; két hét a háznál elég volt nekem . . . könyörgöm, kisasszony!

Lu (megsimogatja Hélène arcát): Szegény leánya!

Hélène: Térdre borulok ön előtt, adja vissza a papát nekünk! Hiszen oly szerencsetlenek vagyunk!

Lu (nyugodtan): Kisasszony, maga nem tudja, mit követel tőlem . . . és én tudom, hogy sohasem teljesíthetem a kérését. Ne szóljon közbe, hallgasson meg egészen . . . Szeretem Alexet, az ön atyját, imádom őt. — Vajjon ő is szeret-e, azt nem tudhatom, hiszen oly csapodár lelkű! . . . Mint ön is tudja, alig volt huszonegy éves, amikor az ön anyját feleségül vette. A házasság nem volt boldog.

bajos nő rávetette magát *Proschner* Tivadar orvosra és késsel két szurást ejtett rajta a nyakán és a lapoczkáján. A dühöngő nőt csak nagynehezen tudták lefegyverezni. Az orvos sebesülése súlyos, de nem életveszélyes.

Betörés Ujpesten.

Budapest, decz. 16. Ujpesten az éjjel három ismeretlen rabló betört Jászeng Béla kereskedő házába. A kereskedő feleségére revolverrel kétszer rálöttek, de szerencsére nem találtak. A készpénz és értéktárgyak összeszedése után a rablók megszöktek.

Postarablás.

Nagy-Kikinda, decz. 16. Tegnap ismeretlen tettesek megtámadták Nagy-Komlós és Nagy-Kikinda között a postakocsit és a kocsist egy fejzszeccapással megölték. A kocsinak, lovaknak és a néhány ezer koronát érő postai küldeménynek nyoma veszett. A csendőrség erélyesen nyomozza a rablógyilkosokat.

A visszavándorlásról.

A *Magyarország* mai száma ezzel a címmel *Bárony* Oszkár tollából igen talpraesett cikket közöl, amely az ijesztő mérveket öltő kivándorlás némi ellensúlyozásául a visszavándorlás elősegítését ajánlja. A cikket itt reprodukáljuk:

Napról-napra öles hasábkövekben foglalkoznak napi, heti és különféle szaklapjaink a kivándorlás kérdésével. Talán nem lesz érdektelen, ha néhány szóval a legalább is épp oly fontos visszavándorlásról is megemlékezünk, habár a visszavándorlás ez idő szerint — sajnos — egyáltalán nem áll arányban a napról-napra emelkedő kivándorlással. A kivándorlás megnehezítését és megakadályozását célzó intézkedések teljesen meddő maradtak és bizonyára arról győzték meg az illetékes köröket, hogy a kivándorlás egyhamar nem fog megszűnni, sőt még apadni sem fog. Miután mint szabad állam szabad polgárainak a kivándorlást megtiltani nem lehet, hogy legalább fölötte káros következményeitől hazánkat megóvjuk, oda kellene irányulnia minden igyekezetünknek, hogy azt a visszavándorlás elősegítésével, ha csak részben is, ellensúlyozzuk.

Erre nézve különben találunk a kivándorlásról szóló 1903. évi IV. t.-cz. 35. §-ában némi vonatkozást, mely szerint hazájukba visszatérni szándékozó vagyontalan honfitársaink utóköltéseinek részben vagy egészben való fedezésére kivándorlási alap létesítetik. Reméljük, hogy nemcsak írott malaszt marad ez az üdvös tétel, amennyiben az olcsó hazajutathatás mindenestre használni fog a visszavándorlás fontos ügyének, — habár magában nem igen fogja künn élő honfitársainkat a hazajövetelre ösztönözni, — hanem némi áldozattal talán lehetne a hazatérőknek más kedvezményeket is biztosítani.

A régi adóhátralek elengedése — néhány évi adómentesség — állami földbérlés — a katonai utánszolgálat alól való felmentés — és végre hozzá kellene látni a már gyakrabban emlegetett *visszatelepítéshez* is. Mindenestre fontos volna azonban az immár tervbe vett kedvezményeket életbe léptetni.

Ha összehasonlítjuk a kivándorlás folyton nagyobbodó számtételeit a visszavándorlás statisztikai adataival, rögtön szembeszökik az a különbség, mely hosszas intézkedések szükségességét és sürgősségét legjobban bizonyítja. Látjuk ugyanis, hogy majdnem tízszeresen nagyobb a kivándorlás, mint a visszavándorlás evenkint, így:

kivándorolt 1901-ben 71.474, 1902-ben 91.762, 1903-ban 119.921,

visszavándorolt 1901-ben 7465, 1902-ben 9834, 1903-ban 17.03.

Hogy milyen nagy hatással járna gazdasági szempontból a visszavándorlás emelkedése, azt külön kifejtetni nem is szükséges.

A visszavándorlás rendszeresítését leghelyesebben végezhetné egy New-Yorkban felállítandó, a magyar érdekeket felőlelő iroda.

A visszavándorlási iroda működését különben ki kellene terjeszteni a kiérkezők segítésére és támogatására is. Fogadná a kivándorlókat és már az Ellis Islandon megejtett vizsgálatnál, amint az amerikai bevándorló bizottság kérlelhetetlen szigorral hajt végre, fontos szolgálatakat tehetne a kiérkezőknek, kik jelenleg teljesen védtelenül lépnek az új világ földjére, miután a magyar-osztrák menedékház hivatalnokának az Egyesült-Államok bevándorlási hivatala tilalma következtében a szigetre jönnie nem szabad. New-yorki képviselőtünk talán ki tudná eszközölni, hogy a többi állam módjára a magyar kivándorlókat is partraszállásuk alkalmával honosaik fogadhassák. Az iroda értesítene a kiérkezők hozzátartozóit, s azokat, kik nem utaznak tovább és rokon vagy ismerős nélkül azt sem tudják, mihez fognanak — mindaddig, míg az önálló magyar menedékház fel nem épül — olcsó és tiszta munkás-szállókban helyezné el. Az iroda helyezné el, lehetőleg az illetők szakértelme és gyakorlata alapján — persze díjtalanul — a kiérkezőket, úgy hogy a magyarok nem volnának kénytelenek az ottani munkaórák ismerete nélkül, haszonleső ügynökök — kik között, sajnos, honfitársakra is akadunk — drága közvetítésével olcsó munkát vállalni. Az amerikai gyárosok pedig bizonyára szívesen vennék igénybe ez iroda díjtalan közvetítését.

Az új törvény megemlékezik az amerikai magyarok pénzátutalásáról is, — miután igen nagy az az összeg, melyet Amerikából évente hazaküldenek. Ezt a jelentékeny forgalmat jelenleg üzérkedő kisebb bankkezegek bonyolítják le és mindamellett, hogy a kivándorlási törvény a m. kir. postatakarékpénztár bevonásával akarta ezt a kérdést megoldani, mégis úgy, hírlík, hogy az amerikai pénzek hazaküldését az ujonan alakuló *Hungarian National Bank of America*, mely mögött egy hatalmas külföldi bankkezege (Knaut Nachod & Kühne) áll, fogja, persze busás haszonért, monopolizálni.

A visszavándorlási akció sikerének főbiztosítéka különben a magyarok rendíthetetlen hazaszeretetésén kívül, melyről a magyar zászló fogadása és Appnyio gróf legutóbbi amerikai körutja is fényes tanúságot tehet, abban is található, hogy kivándorlóink legnagyobbbrészt egyedül, családjuk visszahagyásával mennek tengerentúlra.

Thirring Gusztáv dr. szerint az 1900 év végén 4—500,000-re tehetjük az Egyesült-Államokban élő magyar származásúak számát; ha már most hozzávesszük az utóbbi négy évben kivándoroltak jelentékeny számát, úgy bizvást állíthatjuk, hogy künn élő honfitársaink száma az *egymilliót* is jóval meghaladja. Szomorú volna, ha e millió magyar között nem akadna sok ezer hazakivánczó, kik között lehet, hogy legnagyobbbrészt vagyontalanokat találunk, — de hozzuk haza csak ezeket, — talán haza jönnek később a gazdagok is. Természetes, hogy minden tekintetben üdvösebb volna, ha a jómóduak is és azok is hazajönnének, kik Amerikában is tudtak boldogulni és ezzel életrevalóságuknak és munkabírásuknak tüzbizonyítást ily fényes eredménnyel állottak ki. Erre azonban mindaddig nem számíthatunk, míg nagyszabású ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági, valamint hasznos adóreformok nem fogják a hazai megélhetési viszonyokat gyökeresen megváltoztatni. *Első sorban munkát és kenyeret kellene a magyar népek adni.* Amugy is gyér lakosságu hazánknak munkabíró flaira — mert hisz csak ilyeneket engednek az Egyesült-Államokban partraszállani — nagy szüksége van. Sürgősen hozzá kellene látni, hogy az óriási mértékű öltő kivándorlást az egyetlen lehetséges eszközzel — a visszavándorlás előmozdításával — ellensúlyozzuk.

KÜLÖNFÉLE.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk egyes példányai mindig kaphatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva* 6. szám és a *Corsia Deck* 34. szám alatt levő dohánytözsdeben (a Hungári-szálló és a Csizmás-féle fióküzlet között.)

— **Az orléansi herceg Fiumében.** *Fülöp* orléansi herceg, *Fózsef* főherceg veje, hadsegéde kíséretében ma reggel 9 óra 37 perczkor Bécsből ideérkezett és az Európa-szállodában vett lakást. Megérkezése után rögtön *Fózsef* főherceghez hajtattott, a kinél hosszabb ideig maradt. A herceg a nap folyamán még egyszer meglátogatta a főherceget.

— **Személyi hir.** *Orsini-Rosenberg* Félix gróf altábornagy, a 36-ik gyaloghadosztály parancsnoka, aki a 79-ik gyalogezred itt állomásozó zászlóalja fölött szemlét tartott, tegnap Zágrábba utazott.

— **A dalmáciai helytartóság kérdése.** Prágából érkező hírek szerint Dalmácia helytartóinak, *Handel* bárónak utódjául *Borojevic* vezérőrnagyot fogják kinevezni. *Borojevic* vezérőrnagy most dandárparancsnok Péterváradon.

— **Hangverseny.** *Kessisoglu* Angelo zongoraművész holnap este 8 órakor a *Filarmonico-Drammatica* termében hangversenyt tart. A műsor igen változatos és dúz.

— **Kirándulás Pólába.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság *Liburnia* nevű gőzöse vasárnap, e hó 18-án teszi meg a rendes kirándulást Fiuméből és Abba-ziából Pólába és vissza. A kirándulás a szerdai gyorsjárat menetrendje és menetárai szerint történik. A hajó Fiuméből reggel 7 óra 45 perczkor indul és Pólából délután 4 órakor tér vissza.

— **A Széchenyi István-Társaság fiókja Fiumében.** Ez az ujonnan alakult társaság, mely kizárólag az ifjuság nevelésével foglalkozik és célja a szegénysorsu tanulók segélyezése, Fiumében fiókot létesített. A fiók-egyesület tagjai a következők: *Gaál* Tibor dr., miniszteri tanácsos, *Frankfurter* Albert, az Adria igazgatója, *Maylender* Sámuel dr. orvos, *Békei* Ignác polgári iskolai igazgató, *Sirola* Ferencz dr. gimnáziumi tanár és *Steinacker* Artur bankigazgató.

— **Uj hetijárat Fiume és Spalato között.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság Fiuméből Sebenico, Trau, Castelvecchio és Spalato érintésével és vissza új hajójáratot létesít. Indulás Fiuméből minden kedden délután 5 órakor. A hajó II. és III. osztályu utasok részére van berendezve. Az első járatot kedden, e hó 20-án indítják Fiuméből.

— **Menetrendváltozás.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság értesíti az érdekelt feleket, hogy ez évi december hó 18-ától a fiume-metkovicsi postavonal menetrendje annyiban fog módosítást szenvedni, hogy az indulás Sebenicóból délután 3 óra helyett délben 12 óra 30 perczkor fog történni, minek következtében a gőzös délután 4 óra 15 perczkor érkezik Spalatóba.

— **Szélhámos magyar Amerikában.** A new-yorki rendőrség december 2-án letartóztatott a brooklyni Excelsior-Hotelban egy fiatal embert, aki már napok óta ott lakott és a vendégkönyvbe *G. Thompson*-nak jegyezte magát. A gyanusan viselkedő emberre a fogadó tulajdonosa hívta fel a rendőrség figyelmét s amikor Holahan rendőrkapitány a detektívjevel rajtaütötte a gyanus emberen, az éppen levelet írt Newarkba a menyasszonyának. Ebből és a többi nála talált levelekből rögtön kiderült, hogy az állítólagos Thompson nem más, mint az Avenue D.-ről pár nap eltűnt *Adler* Oszkár magyar bankár, aki ellen a rendőrségen már több kliense emelt panaszt. *Adler*, aki állítólag

egy gazdag magyarországi fakeskedőnek a fia, *Novak And Co.* név alatt vitte a »bankcsetet» és mintegy 25.000 dollár erejéig károsította meg *kiszárolag magyar ügyfeleit.* Adler nem is tagadja a pénzek elkezelését, mert a nála talált levelekben, melyeket menyasszonyához s pár bizalmasához írt és akart elküldeni, maga is megjárta, hogy a rábizott pénzekkel a börzén játszott s elvesztette. Csodálatos a magyar kivándorlók könnyelműsége ezekkel a magyar bankárokkal szemben. Adlernek például oly rossz volt a híre, hogy még a hírdetéseit sem vették fel az amerikai magyar lapok s annak dacára, hogy még egy éve sem volt az üzlet birtokosa, képes volt 25.000 dollárt összeharcolni a könnyen hívő szegény emberektől.

— **Lépre került tolvaj.** *Nemanics* János földbirtokos ezélt három héttel a Grossman-féle korcsmában mulatott Szusákon és midőn távozni akart, észrevette, hogy vadásztáskája, melyben egy revolver, egy pár keztyű és 60 korona volt, eltűnt. A szusáki rendőség akkor megindított nyomozása a bűnös felfedezésére eredménytelen maradt. A mult este ugyanabban a korcsmában bizonyos *Dedovicsné* a táskája veszett el, melyben hat darab zsebkendő volt. A táskát a fogason lógott. Minthogy a korcsmában többek között *Butkovics* István 34 éves, ledencei illetőségű kocsis is jelen volt, a gyanu rá irányult. És tényleg a rendőség a feljelentés folytán tegnap *Mikulcsics* Sztankó istállójában, a hol *Butkovics* alszik, házkutatást tartott és sikerült neki *Nemanics* és *Dedovicsné* táskáit megtalálni. A táskában az ellopott tárgyak a pénz kivételével megvoltak. *Butkovicsot* ennélfogva letartóztatták és a börtönbe kísérték. Kihallgatásakor csak részleges vallomást tett és nem akarta megmondani, hova rejtette el a pénzt. *Butkovicsot* fogva tartják.

— **Aknarobbanás a gyakorlótéren.** Röviden megemlékeztünk már lapunk tegnapi számában arról az aknarobbanásról, amely a bosovizzai katonai gyakorlótéren történt. Mint utjabban jelentik *Triesztből*, a robbanás nem a fűtőárkok készítésénél, hanem a lövőház építési munkáitánál történt és pedig a legkönnyelműbb vigyázatlanság folytán. Ugyanis a sziklás talajban a köveket dinamittal kellett repeszteni és mivel az eső esett s a föld teljesen átázott, az egyik akna nem akart explodálni. Erre két katona, dacára a szigorú figyelmeztetésnek, kalapáccsal igyekezett az aknát helyéből kimozdítani, de az abban a pillanatban felrobbant. Az egyik katona könnyebb, a másik súlyosabb, de nem életveszélyes sebesülést szenvedett. A sebesülteket a katonai kórházban ápolják, a vizsgálatot pedig megindították.

KÖZGAZDASÁG.

+ **A Horvát leszámítolóbank** Zágrábban 1005 január 14-én rendkívüli közgyűlést tart alaptőkéjének 2500 új részvény kibocsátása utján két millió koronáról három millió koronára való felemelése tárgyában.

+ **Uj pénztézet Eszéken.** Eszéken 500.000 korona alaptőkével (2500 darab 200 koronás részvény) új pénztézet van alakulóban az eszéki *Szlavóniai általános takaré- és segélyegyesület* közreműködése inellett. A részvényekből csupán 1850 darabot bocsátottak nyilvános jegyzésre 208 korona árfolyamon, míg 650 darabot egy szindikátus vett át. Az aláírás záróideje 1905 január 15.

+ **A Mezőgazdasági hus- és zsiradékárugyar** Zágrábban alaptőkéjét 330.000 koronáról 400.000 koronára emeli föl és e célból 700 darab új száz koronás részvényt bocsát ki.

+ **Indiai rizs bevitele Triesztbe.** A milánói *Societa Coloniale* hasonló társaságot létesít *Triesztben* is, a trieszti rizshántológyár és több nagykereskedő részvételével, főleg indiai rizs behozatalára.

+ **Az olasz és görög bor beözönlése.** Most jelent meg az első megbízható kimutatás arról, hogy október 15-étől, vagyis

az olasz kereskedelmi provizórium érvényessége napjától házasítás céljára mennyi idegen bort hoztak be eddig Magyarország és Ausztria területére. Eszerint a bécsi fővámvivatalnál eddig 20.549 métermázsa idegen bort jelentettek be, amely mennyiségből december első hetére 10.814 métermázsa esik. E borok között 444 métermázsa görög bor is van, amely már át is esett a házasító borok számára előirt vámkezelésen. A budapesti fővámvivatalnál bejelentett olasz és görög borok összes mennyisége 10.477 métermázsa, ebből csak 3820 métermázsa olasz és 6627 métermázsa görög bor. Az év végéig szakértők becslése szerint körülbelül harmincezer métermázsa görög bort fognak házasítás céljaira a közös vámterületre behozni: A bécsi fővámvivatalnál a bejelentett 20.249 métermázsa összes mennyiségből eddig még csak 12.836 métermázsa esett át a vámkezelésen.

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

Európa szálloda. Tousaint Cusztáv Berlin. — Tarján Lajos Budapest. — Eger Károly Eszék. — Hartmann R., Lauer mann Károly Bécs. — Medicus Ágost Velence. — Manicouth G. Páris. — Accurti Hugó Póla.

Deák szálloda. Simonyi Simon Bécs. — Frank Károly és neje Szelep. — Kurt Márton Sangerhausen. — Ozzola Alfréd Milano. — Guttman F., Guttman Henrik Bécs. — Maulbeck H. Eszék.

Lloyd szálloda. Schwarcz Ödön Kaposvár. — Pless József, Cohen Mózes, Eskopel János Bécs. — Krausz József Prága. — Pietris András Cherso. — Hinterleiter Jozsef Abbazia. — Hindy Kálmán Budapest.

De la Ville szálloda. Leonhard Henrik Ottocsak Kramer Antal, Boissy S. Budapest. — Török B. Trieszt.

Hungaria szálloda. Develko Kristóf Greko. — Consel L. Berlin. — Torata H. Bécs. — Budrovics József Spalato. — Sarr H. Hamburg. — Kelemen Sándor Cunovok. — Archmann Rudolf dr. Bécs. — Albert József Trieszt.

Kikötőnk forgalma.

Érkezett:

December 16-án.

Thalia, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1320, kapitány Ivancich, Triesztből.
Vila, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 233, kapitány Ivancich, Cattaroból.
Bysanz, német lobogó alatt, tonnatartama 1151, kapitány Röffer, Triesztből.

Indult:

December 15-én.

Styria, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1710, kapitány Burgstaller, Triesztbe.
Min, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1981, kapitány Hassin, Cospoliba.
Tigullio, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 1120, kapitány Faggioni, Sebenicoba.
Triglav, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 610, kapitány Randich, Marseilleba.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvegy-társaság tengeri forgalma.

Érkezett:

Andrássy december 15-én Valenciából Triesztbe.
Arad december 15-én Santosból Triesztbe.
Koloszvár december 15-én Cardiffból Velencebe.
Kassa december 16-án Nápolyból Genuába.
Szápary december 16-án Tangerből Triesztbe.
Tibor december 15-én Buenos Ayresből Velencebe.

Indult:

Árpád december 15-én Messzinából Cataniába.
Báthori december 14-én Cataniából Triesztbe.
Lederer Sándor december 15-én Valenciából Marseilleba.
Mátyás király december 15-én Palermoból Messzinába.
Rákóczy december 16-án Triesztből Bariba.
Szent István december 14-én Messzinából Triesztbe.
Szent László december 15-én Messzinából Nápolyba.
Zrinyi december 16-án Cataniából Messzinába.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

Tőzsdei árfolyamok.

Értéktőzsdék.

(Zárlatok.)
1904.

december
15 16

Budapest. Aranyjár.	
4 ^o / _o	K. 118.75
Koronajár. 4 ^o / _o	98.15
" 3 ¹ / ₂	88.75
Magyar földteherment.	98.20
4 ^o / _o	98.50
Horv. Szlavon	162.—
Tisza-szab.	99.75
Osztrák papírjár.	100.—
" ezüst	120.—
" arany	100.—
" korona	1630.—
Osztrák-magyar bank	807.— 805.50
Magyar hitelbank	674.75 675.76
Osztrák hitelbank	650.25
Osztrák-magyar vasut	117.55
100 márka	239.35
London vista	95.20
Páris	19.04
20 frankos arany	95.20
100 lira (olasz)	23.50
20 márka	

Bécs. Magyar hitel.	
K. 807.—	805.50
Osztrák hitel.	674.75 675.76
Rimamurányi	514.50
Union-bank	550.50
Magyar államvasut	649.50 651.—
Leszám. bank	463.—
Jelzálogbank	525.—
Adria	462.—
Länderbank	450.25
Lloyd	723.—
Török sorsjegy	131.50
Berlin. Osztrák hitel.	212.— 212.10

Budapesti árutőzsde.

Buza április	10.23	10.23
" október	8.86	8.87
Rozs	—	—
" április	7.97	7.98
Zab	—	—
" április	7.23	7.25
Kukoricza október	—	—
" május	7.92	7.64
Zsir	64.—	64.—
Szalonna	54.—	54.50

Newyorki gabonátőzsde.

(Sürgönyjegyzés.)

Buza loco Cent.	118	—
december	117	—
május	112 ³ / ₈	—
Tengeri Cent.	55 ³ / ₈	—
december	51	—
május	—	—
Fuwardij Liverpoolba pence	2 ¹ / ₈	—

Gyarmatárak.

Kávé.

Havre Santos good average:		
December Frank	48.50	48.50
Márczius	49.—	49.—
Május	49.50	49.50
Hamburg Santos good average:		
December Márka	39.50	39.50
Márczius	40.25	40.50
Május	40.75	41.25

Newyork:

Fair Rio loco Cent.	8 ⁸ / ₁₆	—
November	7.20	—
Február	7.50	—

Cukor.

Prága frco Aussig kész . K.	33.50	33.—
" " " uj	25.15	25.—
" frco Prága raff.	77.—	77.—

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Karácsonyi vásár!

Nagy választék!

Gyermekjátékszerek! * Társasjátékok
Grammophonok! * Phonographok!
Bördíszműárúk!

Chinaezüst és bronzárú ajándékok!

Eredeti tombola nyeremények!

Mérsékelt szabott árak!

Reich Sándor-nál

FIUME, Corso, Casa Tiring.
(Ezelőtt az Adria palotában).

Nemzetközi Varieté

HOTEL SUSAK

Péntek december 16.-ától kezdve naponta

Szeczessziós Orfeum

magasabb színvonalu családi műsorral.

Beduzza Lucia, olasz szubret.

Steinau Antal, kitűnő kómikus és mimikus.

Blumau Károly, kacagató, ének kómikus.

Schmidt Betti, tiroli énekesnő.

Szenzációs !!

Hedi Weng

a Berliini Central színházról Wollzogen műsorral.

BLUMAU és STEINAU

tréfás duettekkel.

Naponta 3 kacagató bohózat.

Számos látogatást kérnek

A. Muley

Blumau és Steinau

vendéglős.

igazgatók.

Chincaglierie

„IRIS“

Piazza Elisabetta 2. sz.

Moretti-, japán-

és kagyló árak.

Nagy választék bőr ezüst és
dizsmű árakban.

Olcsó szabott árak.

Alapított 1831.

HIRSCH JAKAB

Polgári- és egyenruha-szabó

BUDAPEST és TURN-SEVERIN

V., Dorottya-utca II. l. em.

Romania.

Az I. cs. k. szab. Dunagőzhajózási társaság.

A magyar folyam- és tengerhajózási r. t.

A magyar királyi Államvasutak és a
Román államvasutak egyenruha szállítója,

Meghívás esetén megrendelés, mérték- és
próba-vétel végett megbízottját a cég
saját költségén Fiuméba küldi.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Oriási raktár vízáthatlan öltözetekben.

Tisztelettel tudomására adjuk a n. é. közönségnek, hogy

Oriási készruhaáru raktárunkat

„ALLA TORRE CIVICA“

czég alatt a Corsón (PADER-féle házban) megnyitottuk.

Legnagyobb választék férfi, fiú- és gyermek ruhákban.

Oriási választék paletókban, ulsterekben, felöltőkben, raglanokban, havelokokban
ugy felnőttek mint gyermekek részére.

Bel- és külföldi szövetek nagy raktára

mérték utáni öltözetek

számára, melyek a legnagyobb izléssel és olesón készítettnek.

Nagy választék utazó és városi bundákban.

A nagyérdemű közönség kéri, ezen nagy áruház szives meglátogatására, hogy a
szolid árakról, melyek minden más hasonló áruházzal versenyezni képesek, meggyőződést
szerezhessen.

Oriási raktár vízáthatlan öltözetekben.

Karácsonyi ajándékok.

Szövet-osztály.

Női szövetek, legújabb minták szerint dupla szélesség
35 krajezártól 4 frtig.

Női szövetek modern színekben dupla szélesség 30 krtól — 5.50 frtig.

Fekete szövetek legjobb minőségű hazai és külföldi gyártmány
dupla szélesség 50 krtól — 6 frtig.

„Kasan“ és „Voil de laine“ blúzsövetek.

Oriási választék, mérsékelt árak, melyekkel senki sem
versenyezhet.

WEISS M.

FIUME CORSO II. TRIEST CORSO 9.

Divatárak női- és férfi ruhaszövetek, vásznak, gyapotárak, selymek,
bársonyeműek, szőnyegek és butorszövetek, kész fehérneműek, nyakkendők,
keztük, himzések csipkék, szalagok, fejdísznek való tárgyak fátlyak stb. eladása.

Szabott árak!

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, FIUME palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

SZALLIT

minden a nyomdászathoz vágó munkát
gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISCHE

prontamente con conoscenza del ramo ed
al più buon mercato ogni lavoro tipo-
litografico.

Café „De la Ville“ kávéház.

?!Csak rövid ideig!?

december hó 16.-án pénteken

első rangú művészek vendégszereplése

2 MAROCCÓ 2

a kitüntetett olasz párénekesek.

Bella Ferary | **Lina Amor**

angol-német
soubrette,

olasz énekesnő a ve-
lencei „Goldini“ szin-
ház volt tagja.

CAROLA

kitünő bécsi előadó soubrette.

Hében Katica | **Jenny Kuten**

magyar énekesnő.

színésznő.

KUNODY KÁROLY

karnagy

és a többi szerződött tagok.

Szolid családi műsor.

Naponta kacagató bohózat.

Kezdete 8¹/₂ órakor.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri
az igazgatóság.

**Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv.-ársaság**

FIUME.

VÉDJEGY.

Különlegesség

**fénykeményítő
táblácskákban.**

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Port Artur még csak egy par hé-
tig tarthatja magát, a
Karácsonyi vásár is csak rövid
ideig tart az

Adamich-téren levő

ROSENTHAL-féle

„Magyar Bazárban“ a hol

minden
féle játéktárgyak, pipere cikkek
nagy választékban és

legolcsóbb árban kaphatók. — 10
drb. képes. vagy u. é.
levelező-lap 20 krajczár.

100 drb. képes-lap 30 krajczár.

Hazai ipar

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Két lakás kiadó.

kisebb családok részére, mindegyik 2 szoba
és konyha. Czim: Via della Caserma 5.
Felvilágosítás a háziulajdonosnál: Özv.
Fuminénél.

Karácsonyi ajándékok.

Vászonosztály.

Zsebkendők horgolt szegélylyel tuczatja . 95 krtól — 5 frtlig.

Vászonzsebkendők szegélylyel tuczatja 2.70 frtől — 9.50 frtlig.

Modern battiszt zsebkendők tuczatja 2.50 frtől — 8.50 frtlig.

Férfizsebkendők sötét alappal.

Órlási választék, mérsékelt árak, melyekkel senki sem
versenyezhet.

WEISS M.

FIUME CORSO II. TRIEST CORSO 9.

Divatárak női- és férfi ruhaszövetek, vásznak, gyapotárak, selymek,
bársonyneműek, szőnyegek és butorszövetek, kész fehérneműek, nyakkendők,
keztük, himzések, csipkék, szalagok, fejdísznek való tárgyak fátlyak stb. eladása.

Szabott árak!

Reform a fűtés terén!

Brikett (Koczkaszén.)

100 drb finom angol szénből sajtolt brikett, házhoz szállítva kor. 1.50.

Kő- és pormentes. A darabszám első pillantásra konstatálható, tehát a
vevő megrövidítése a mennyiségnél kizárva.

Megrendeléseket elfogad: Rubel M., Corsia Deák; Miletić R., Mercato Coperto és
Kralj A., Sušak.

Telefon szám 443.

Első Fiumei Brikett-gyár

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

A szebb és leghasznosabb ajándékok.

Nagy raktár: Alpaca és Chinaezüstökben és Lámpákban.

Karlsbádi és franezia
porcellán
és üveg készletekben.

Mindenmü üvegábrák,
tákrók és képeretek
legolcsóbb árak mellett.

Jacques Weiss veje: WEISZ SALAMON-nál.
FIUME. Az Adria-palotával szemben.